

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології
Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Травмотерапія

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2023 р

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Травмотерапія
Викладач (і)	Вероніка Шкраб'юк
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	veronika.shkrabiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1075
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Травмотерапія» присвячена вивченню сутності психологічної травми, симптомів, стратегій подолання пережитої травми, рівнів травми та сучасних методів травмотерапії. Розглядаються науково-обґрунтовані психотерапевтичні підходи до роботи з травмою та новітні напрями психотерапії психотравми, аналізуються принципи та етапи травмотерапії.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета – формування професійних компетентностей, пов'язаних з травмотерапією.

Цілі – формування розуміння і здатності вирішувати складні задачі, завдання і проблеми пов'язані з психотерапією психологічної травми в процесі професійної діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

У системній взаємодії з іншими курсами (освітніми компонентами) освітньої програми «Клінічна та реабілітаційна психологія» (далі – ОП) формувати й розвивати такі загальні компетентності (далі – ЗК), спеціальні компетентності (далі – СК), досягати таких програмних результатів (далі – ПР):

Базову професійну компетентність магістра психології, зокрема, клінічної та

реабілітаційної: Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності в галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення наукових досліджень в галузі на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї та приймати обґрунтовані рішення (креативність) в процесі пошуку причин травми, підбору методів та засобів надання психологічної допомоги.

СК3. Обирати і застосувати доказові методики і техніки.

СК4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ПР, визначених Стандартом вищої освіти спеціальності 053 Психологія:

ПР1. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год. / 4 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год./ 6 год.
самостійна робота	60 год. / 80год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	053 Психологія	2	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	заняття	сам. роб	
Тема 1. Поняття про психологічну травму	2	4	10	
Тема 2. Гострий стресовий розлад. Посттравматичний стресовий розлад.	2	4	10	
Тема 3. Обстеження травми і посттравматичних наслідків	2	2	10	
Тема 4. Методологія роботи з травмою	2	2	10	
Тема 5. Особливості роботи з дітьми та підлітками, які пережили травмівні події	2	2	10	
Тема 6. Травмофокусовані інтервенції	2	4	10	
	ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	20
Самостійна робота	10
Тестові завдання	15
Контрольна робота	5
Екзаменаційна оцінка	50
Максимальна кількість балів	100

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Лекція	-
	Семінарське заняття	20
	Самостійна робота	10
	Тестові завдання	15
	Контрольна робота	5
	Екзаменаційна оцінка	50
	Максимальна кількість балів	100
Семінарські заняття	<p>Критерії усного і письмового опитування на семінарських заняттях здійснюються за 5-бальною шкалою.</p> <p>5 балів «відмінно» - ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарі. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.</p>	

	<p>4 бали - «добре» - ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>3 бали «задовільно» - ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.</p> <p>2 бали «незадовільно» - ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p> <p>Критерії оцінки тестового контролю:</p> <p>9-10 балів «відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей;</p> <p>7-8 балів «добре» - студент дав не менше 70% правильних відповідей;</p> <p>5-6 балів «задовільно» - студент дав не менше 50% правильних відповідей;</p> <p>1-4 бали «незадовільно» - студент дав менше 50% правильних відповідей;</p> <p>0 балів - завдання відсутнє.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Умови допуску до підсумкового контролю (іспит): студент допускається до підсумкового контролю (екзамен) за умови виконання всіх завдань, передбачених навчальною програмою курсу та набору 25 і більше балів (максимально – 50).</p> <p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Форма задачі визначається згідно положень та наказів ректорату.</p>
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтується на принципах академічної доброчесності.</p> <p>Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника Положення 1 https://cutt.ly/OwZMOQlt</p> <p>Положення 2 https://cutt.ly/bwZ6L3dR</p>
--------------------------	--

Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять. Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Студент, який пропустив 70% занять без поважних причин – не допускається до іспиту. Студент, який пропустив заняття з поважної причини, має право відпрацювати його (переписати контрольну роботу, виконати самостійну роботу, тестові завдання тощо). Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/тестування/невиконаний обсяг робіт. У випадку невиконання студентами вищеозначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або отримання незадовільної оцінки на екзамені студент має можливість перездачі екзамену за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується перездача за талоном №3 з комісією. Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студентові повторне вивчення дисципліни.
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Ті студенти, які не виконали завдання для самостійної роботи вчасно повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена на 1 бал.
Невідповідна поведінка під час занять	Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну поведінку; запізнення або пропуски навчальних занять чи без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності; недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншим мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).
Додаткові бали	При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання або завдань у тестовій формі.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення https://cutt.ly/AwZMOIKz

8. Рекомендована література

Базова

1. Групові форми роботи в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (досвід упровадження) / [авт. кол. В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І.О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук] ; заг. ред. В. Г.Панка, І. І. Ткачук. Київ: Ніка-Центр, 2020. 122 с. <https://cutt.ly/SwZV4ZfV>
2. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації [Текст]: монографія / Тетяна Михайлівна Титаренко. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.
3. Інновації у медико-психологічній реабілітації учасників бойових дій та постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій (Клінічна настанова) / Під заг. ред. проф. Б.В. Михайлова. – Харків - Київ: «Укрпрофоздоровниця», 2019. 152 с. <https://cutt.ly/QwZV48jg>
4. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с. <https://cutt.ly/TwZV7oxO>
5. Хеґе Сантандер, Еліне Греллан Рьокхольт, Анхіль Селнес. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей внаслідок різних обставин/Методичний посібник, 2017, 151 с.
6. Терапія горя (R. A. Neimeyer, 2015, переклад та адаптація В. Зливков, С. Лукомська, обкладинка Анастасія Гридасова). Київ. 2021. 259с. <https://cutt.ly/KwZV7bgq>
7. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с. <https://cutt.ly/kwZV7YBs>
8. Групові ресурси подолання наслідків негативних соціальних явищ : практичний посібник / [Л. Г. Чорна, П. П. Горностай, В. І. Вус, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка] ; за наук. ред. Л. Г. Чорної ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 98 с. <https://cutt.ly/HwZV7JTq>
9. Кузьо О. Основи психологічної практики: навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. <https://cutt.ly/twZV794N>
10. Технології психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (з досвіду роботи) / авт. кол: В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, І. І. Ткачук; за наук. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ : Ніка-Центр, 2021. 118 с.
11. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
12. Демченко І. І., Максимчук Б. А., Бабій І. В., Шкраб'юк В. С., Максимченко В. І., Родигіна В. П. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПАРАДИГМИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15. НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (фізична культура і спорт)* Випуск 3 (133) 2021. С.32-39.

13. Olena Dubovyk Hanna Afuzova, Liliia Rudenko, Nataliya Stepanchenko, Veronika Shkrabiuk, Oksana Martsyniak-Dorosh (2021). Future Psychologist's Mental Orientation at the Correctional Support of the Children with Impaired Mental and Physical Development. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2021, Volume 12, Issue 3, pages: 127-148 | <https://doi.org/10.18662/brain/12.3/224> (WoS)

14. Lazorko, O., Koval, S., Hrek, O., Shkrabiuk, V., Kulesha-Liubinet, M., & Bihun, N. (2021). Psychological Security of the Individual as a Functional Component of Professional Activity. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 12(4), 455-473. <https://doi.org/10.18662/brain/12.4/259> (WoS).

15. Шкраб'юк В.С., Хрущ О.В. Технології профілактики суїцидальної поведінки дітей та підлітків : монографія // Впровадження інноваційної освітньої парадигми в гірських школах Українських Карпат/ За наук. ред. д.п.н. Оліяр М. П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2019. Розділ 4. С. 389-396 (колективна монографія).

Інтернет-ресурси:

Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>

Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.

БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.

Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.

Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

Психологія UA <http://psychologiya.org.ua/>

Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>

Всеукраїнська електронна бібліотека <http://youalib.com/>

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Підручники, навчальні посібники, довідники тощо.
4. Електронні варіанти тестів для підсумкового контролю знань.

Викладач доц. Вероніка Шкраб'юк